

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja ces. kr. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto 4 krone.

Udje družbe prispeva na leto 2 kroni.

Udje dobé list zastoj.

Vsebina: Od uredništva. — K agrarskim zahtevam od trgovskopolitične pooblastilne postave. — Razstava ovac na graškem jesenskem sejmu. — Smrekove ograje ali živi plot. — Prvo pretakanje novega vina. — Iz razprav osrednjega odbora c. kr. kmetijske družbe na Štajerskem. — Gospodarske drobtine. — Zadruga: Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem. — Poraba koruznice za krmo. — Važno za čebelarje. — Tržna poročila. — Oznanila.

Z ozirom na to, da se že dalje časa ponatiskujejo članki iz „Gospodarskega Glasnika“ in „Zadruga“ brez našega izrečnega dovoljenja in brez navedenega vira, je podpisano uredništvo prisiljeno izjaviti, da je ponatis katerega koli članka dovoljen le, če se navede vir.

Uredništvo.

K agrarskim zahtevam od trgovskopolitične pooblastilne postave.

Izvršuje sklep, sprejet v seji stalnega odbora agrarne centrale na Dunaju dne 7. julija t. l., ki gre za tem, da se, vztrajajoč na načelno odklanjajočem stališču proti rumunski trgovinski pogodbi in trgovskopolitični pooblastilni postavi še enkrat premisli in preišče, ali in pod katerimi pogoji, na kateri podlagi bi se lahko sklenila pogodba z vlado, ki bi ne škodovala našemu kmetijstvu, se je vršil dne 13. septembra t. l. zopet pogovor imenovanega odbora z vlado. Ta pogovor se je končal z izvolitvijo posebnega odbora, ki sestaja iz članov centrale in agrarnih državnih poslancev, ki so se o predloženem gradivu še enkrat temeljito posvetovali in na podlagi tega posvetovanja predložili natančno formulirane zahteve predsedstvu ministrskega sveta dne 27. septembra t. l.

Te zahteve zadevajo pred vsem spremembo osnutka postave, ki zadeva trgovskopolitično pooblastilno postavo. Zahteva se, naj se v § 2. te postave črtajo besede „v prost promet pogodbenega carinskega okrožja“ in vstavijo zato „v carinsko okrožje“, ker bi sicer dobila vlada pravico, da bi pod določenimi pogoji po pogodbi dovolila tudi uvoz žive živine iz balkanskih držav.

K § 3. omenjene predloge se zahteva dostavek: „... tem deželam (namreč inozemskim) se ne daje dovoljenje uvoza živine in mesa v pogodbeno carinsko okrožje obeh držav avstrijsko ogrske monarhije in Argentinijski se ne dovolijo najnižje carine za žito.“

V veterinarno policijskih stvareh se zahteva: a) za uvoz mesa v našo državo postavljene klavnice v balkanskih državah morajo biti postavljene vsaj 2 km od naše meje in biti opremljene z ured-

bami, ki so od naših sanitetnih organov odobrene; b) da morajo imeti uvažana telesa živine, kakor je to predpisano v Nemčiji in Švici, še svoje važnejše organe: pljuča, srca, jetra i. t. d.; c) da se v te klavnice kličejo v zadostnem številu za ogledovanje živine in mesa tudi avstrijski živinozdravniki, ki bodo morali vedno javno poročati o veterinarjih razmerah v dotičnih deželah; d) za uvoz določene kože, dlaka i. t. d. se morajo prej dobro in temeljito razkužiti; e) v dodatku k postavi o živinskih kugah se naj poskrbi za odškodovanje za ono škodo (poleg zaviranja gospodarskega obrata), ki nastane dokazno vsled živine, ki je kugo prinesla iz inozemstva.

Glede zavarovanja avstrijskega kmetijstva, oziroma živinoreje v finančnem oziru se je za dovolitev uvoza mesa iz Rumunske in Srbije (iz Bulgarije bi se naj uvoz sploh ne dovolil) zahtevala vsakoletna svota 20 milijonov kron za dobo od leta 1910 do vključno 1917, ki bi se naj dajala iz državnih sredstev. Ta znesek bi naj služil za to, da bi se osnovala agrarna banka, s pomočjo katere bi se prevzela velika dunajska akcijska klavniška družba, ki bi razširila svoje delovanje po posameznih deželah (eventuelno s filijalkami po vseh kronovinah), pri čemer se misli v prvi vrsti na ustanovitev ljudskih mesnic; nadalje bi se prevzela tudi blagajna na dunajskem živinskem in mesnem trgu in ustanovila bi se vnovčevalnica za živino s kolikor je mogoče mnogimi ekspoziturnimi v tuzemstvu in inozemstvu, da bi se nameravani uvoz živine in mesa iz balkanskih držav kolikor je mogoče decentraliziral in da bi se spekulativna koncentrična ponudba, ki zavira in niža cene naši živini, popolnoma onemogočila.

Te zahteve bi naj pri eventuelnih nadaljnjih pogodbah z vlado služile za podlago in vsak strokovnjak, ki jih brez predsodkov premisli, bo moral pritrditi, da so v sedanjih razmerah popolnoma upravičene, ker se ne ozirajo samo na potrebe kmetijstva, ki ga varujejo pred polomom, ampak da skrbijo tudi za velik del neagrarskega prebivalstva, če se izvršijo, pred vsem pa da omogočujejo tudi industriji sklepanje onih pogodb, za katerimi tako zelo hrepeni. Da bi avstrijsko kmetijstvo bilo sploh daleko na

boljšem, če bi se uvoz mesa iz balkanskih držav popolnoma onemogočil in da bo, vključ temu, če se ji te zahteve izpolnijo, trpela škoda, o tem se pač ni treba še prepirati.

Iz utemeljevanja teh zahtev še navajamo par stvari:

„Že sam uvoz mesa iz Rumunske bi ceni naše živine občutno škodoval in ta škoda bi se niti ne dala več izračunati, če bi se dovolil tudi še uvoz mesa iz Srbije v nameravanem obsegu. Naš skupen izvoz volov je v letih 1907 in 1908 znašal povprečno 110.934 glav v trgovski vrednosti 33.6 milijonov kron, svinj 17.136 repov v vrednosti 0.9 milijonov kron in ovac 80.947 repov v vrednosti 4.5 milijonov kron, skupno torej 209.017 glav v skupni vrednosti 39 milijonov kron. Nasprotno pa bi na podlagi trgovinske pogodbe s Srbijo in Rumunsko znašal uvoz volov 70.000 glav v trgovski vrednosti okroglih 19.06 milijonov kron, svinj 190.000 repov v vrednosti 19 milijonov kron in ovac 100.000 repov v vrednosti 1.6 milijonov kron, skupno torej 360.000 glav živine v skupni trgovski vrednosti 40.2 milijona kron. Iz teh primerov se vidi, da bi oškodoval nameravani uvoz ceno kmetijske živine, dočim bi dobro pitani živini ne škodil ravno tako zelo. Torej bo zopet v prvi vrsti kmet, ki bo moral iz svojega žepa plačati stroške za to pobratimstvo z Rumunijo in Srbijo. Škoda, ki bo nastala iz tega avstrijskemu kmetijstvu, se lahko izravna in popravi le s tem, da se poskrbi za primerno vnovčevanje živine doma in v inozemstvu. Zato so pa potrebna velikanska finančna sredstva in doslej znane številke so sploh premale, da bi lahko sploh tvorile podlago za resna pogajanja o teh stvareh.“

Kar zadeva vprašanje, kako so te zahteve sprejeli merodajni, oziroma na njih indirektno interesirani krogi, moramo pač reči, da se je v nekmetijskih krogih pojavilo hrupno nasprotovanje. Zato je težko naprej videti, na kak način se naj vse to vprašanje pogodbe ugodno in uspešno reši.

Najboljše na celi stvari je, da niso naši kmetje, ki potrebujejo te pogodbe in da zaradi tega lahko čakajo. r.

Razstava ovac na graškem je-senskem sejmu.

(Od 1. do 3. oktobra 1909.)

(Konec.)

Nagrade in prisojena darila je razdelil ekselencija gospod načelnik Edmund grof Attems dne 3. oktobra ob 11. uri dopoldne v razstavnem šotoru v navzočnosti članov razstavnega komiteja, deželnih strokovnih organov, razstavljalcev in družbinih uradnikov. V kratkem nagovoru se je še, opozarjaje na rezultate presojanja, enkrat spomnil pomembnosti prirejene razstave za pospeševanje naše domače ovčereje in je prosil razstavljalce, naj napredujejo po tej poti še v bodoče, da bodo dosegli še lepše uspehe. V imenu razstavljalcev se je zahvalil kmet Rok Klemenšek iz Solčave še enkrat vsem činiteljem za dejanjsko pospeševanje razstave in lepa darila in nagrade in obljubil, da bo vse to razstavljalcem bodrilo pri nadaljnjem delovanju na polju reje ovac.

Razstava je imela številni obisk iz strokovnjaških krogov; posebno gospodje mesarji so se večkrat prav povoljno izražali o razstavljenem blagu. Tudi se je mnogo prodalo. C. kr. kmetijska družba je kupila pet ovnov, ki jih bo oddala kot subvencijske ovne. Kakor pri razstavi goved, tako je tudi po razstavi ovac povabil gospod načelnik gospode razsojevalce in člane razstavnega odbora v hotel „Erzherzog Johann“ na preprosto kosilo, kjer je imel priliko še enkrat izreči vsem činiteljem in sotrudnikom iskreno zahvalo.

V naslednjem priobčujemo pregled prisojenih nagrad. Dobili so:

A. Častna darila:

Rok Klemenšek v Solčavi za zbirko 25 repov zlato razstavino kolajno c. kr. kmetijske družbe z diplomom; Leo Zedlacher v Mariahofu za zbirko 19 repov zlato razstavino kolajno c. kr. kmetijske družbe z diplomom; dr. Kristijan Niedendorfer v Voitsbergu za zbirko 12 repov zlato razstavino kolajno c. kr. kmetijske družbe z diplomom; Gregor Plesnik v Solčavi za zbirko 15 repov srebrno državino kolajno z diplomom; Klement Robnik v Solčavi za zbirko 14 repov srebrno državino kolajno z diplomom; Urban Plesnik v Solčavi za zbirko 8 repov srebrno državino kolajno z diplomom; Martin Vršnik v Solčavi za zbirko 7 repov srebrno državino kolajno z diplomom; Franc Plesnik v Solčavi za zbirko 7 glav srebrno državino kolajno z diplomom; Matej Klemenšek v Solčavi za zbirko 5 repov bronasto državino kolajno z diplomom; Janez Knez v Razborju za zbirko 4 repov bronasto državino kolajno z diplomom; Franc Špeh v Lučah za zbirko 4 repov bronasto državino kolajno z diplomom; Janez Mrzel v Golivabuki za zbirko 4 repov bronasto državino kolajno z diplomom; Jakob Plaznik v Lučah za zbirko 3 glav bronasto državino kolajno z diplomom; za blago iz ovčje volne, ki sta je razstavila Alojz Mauerhofer iz Pöllava in Gregor Plesnik, po domače Knez iz Solčave je dobil prvi srebrno državino kolajno z diplomom, drugi pa brončeno državino kolajno z diplomom.

B. Nagrade v denarju so dobili:

a) Za ovne: 1. nagrade po 60 K (državne nagrade) Rok Klemenšek v Solčavi za 6 starih ovnov; Janez Resnik v Lučah za 1 starega ovna; 2. nagrade po 40 K (državne nagrade) Jakob Kladnik v Lučah za 1 mladega ovna; Urban Plesnik v Solčavi za 2 mlada in 1 starega ovna; 3. nagrade po 30 K (državne nagrade) Leo Zedlacher v Mariahofu za 1 starega ovna; Filip Pačnik v Razborju za 1 mladega ovna; Klement Robnik v Solčavi za 3 stare in 1 mladega ovna; Martin Vršnik v Solčavi za 2 stara ovna; 4. nagrade po 20 K (deželne nagrade) Anton Mlačnik v Lučah za 1 starega ovna; Janez Schöndorfer v Starem trgu za 1 zasebnega mladega ovna in 1 subvencijskega mladega ovna; Jakob Plaznik v Lučah za 1 starega ovna; Gregor Plesnik v Solčavi za 3 stare ovne; Jožef Maier v Spielbergu za 1 mladega ovna; Janez Knez v Razborju za 1 starega ovna.

b) Za ovce: 1. nagrado 30 K (državno nagrado) Rok Klemenšek v Solčavi za 8 starih plemenskih ovac; 2. nagrade po 20 K (državne nagrade) Gregor Plesnik v Solčavi za 4 stare plemenske ovce; Urban Plesnik v Solčavi za 1 staro plemensko ovco; Franc Plesnik v Solčavi za 2 stari plemenski ovci; Klement Robnik za 3 stare in 2 mladi plemenski ovci; Matej Klemenšek v Solčavi za 3 stare plemenske ovce; Franc Špeh v Lučah za 2 stari plemenski ovci; Jakob Plaznik v Lučah za 2 stari plemenski ovci; 3. nagrade po 15 K (deželne nagrade) Martin Vršnik v Solčavi za 3 stare in 2 mladi plemenski ovci; Filip Pačnik v Razborju za 2 mladi plemenski ovci; Leo Zedlacher za 6 starih plemenskih ovac iz Mariahofa; Janez Schöndorfer v Starem trgu za 1 mlado plemensko ovco; Peter Knez v Solčavi za 2 mladi plemenski ovci; Jožef Mlačnik v Lučah za 3 stare plemenske ovce; Anton Mlačnik v Lučah za 1 staro plemensko ovco; Jožef Maier v Spielbergu za 3 stare plemenske ovce.

c) Za jagnjeta: 1. nagrade po 15 K (državne nagrade) Rok Klemenšek v Solčavi za 4 mlade kozličice in 7 mladih ovčic; Leo Zedlacher v Mariahofu za 6 ženskih jagnjet; Klement Robnik v Solčavi za 3 moška in dvojce ženskih jagnjeti; Franc Špeh v Lučah za 2 moška jagnjeta; Gregor Plesnik v Solčavi za 5 moških jagnjet; Urban Plesnik v Solčavi za 1 moško jagnje; 2. nagrado po 15 K in 8 2. nagrad po 10 K (deželnih nagrad) so dobili Janez Mrzel v Golivabuki za 3 moška jagnjeta in 1 žensko jagnje; Janez Plesnik v Solčavi za 1 moško jagnje; Peter Knez v Solčavi za 1 moško jagnje; Anton Moličnik v Lučah za 1 moško jagnje; Miha Glasenčnik v Razborju za 1 moško jagnje; Matej Klemenšek v Solčavi za 2 moški jagnjeti; Franc Plesnik v Solčavi za 2 moški in 2 ženski jagnjeti; Janez Knez v Razborju za 2 ženski jagnjeti; Jožef Maier v Spielbergu za 1 moško in 1 žensko jagnje.

d) Za koštrune: 1. nagrade po 15 K (državne nagrade) Urban Plesnik v Solčavi za 2 koštruna; Gregor Plesnik v Solčavi za 3 koštrune; 2. nagradi po 10 K

(deželni nagradi) Leo Zedlacher v Mariahofu za 6 koštrunov; Janez Knez v Razborju za 1 koštruna.

Ker je ta razstava v velikem obsegu pokazala, da se mora naša domača ovčereja z ozirom na rejo na meso in na lepo volno na obe strani označiti kot jako povoljna in je s tem dokazala svojo pravico do obstanka, je sedaj naloga vseh kmetijstvo pospešujočih činiteljev, da ne bodo samo oddajali moških plemenskih živali, ampak da bodo nastopili tudi druge poti, po katerih lahko naša ovčereja napreduje. V ta namen pa je potrebno sledeče: primerna ureditev reje plemenskih ovnov v čistem plemenskem okolišu solčavskih planin in slovenjegraškega, deloma tudi šoštanjkega okraja, zboljšava ovčjih staj, ovčjih paš, umnejše krmljenje ovac čez zimo in vsakoletno premiranje plemenskih živali, ki se naj vrši o priliki rednih razstav ovac v plemenskih okoliših. Tudi bo treba misliti na ustanovitve glavnega, matičnega vzrejališča za ovce.

Glavni tajnik Juvan.

Smrekove ograje ali živi ploti.

(Piše Vičanski Skerlec pri Veliki nedelji.)

Na Spodnjem Štajerskem nahajamo skoraj povsod pri kmetijskih posestnikih ob pašnikih in ob stezah takozvane zgrajene plote, ki povzročijo vsako leto veliko dela. Proti jeseni so pa ti ploti tako razdrapani, da živina gre s svojim potom kar čez plot. Zopet tu in tam najdemo kakega modrejšega posestnika, ki je pred par leti zasadil živo ograjo z gabrovimi sadikami. Te sadike mu pa živina celo leto objeda in zopet nima zanesljive ograje. Nekateri sadijo trnjeve ograje, kar pa zopet ni priporočljivo, posebno ne ograje iz belega glogovca, kajti v takih ograjah imajo gosence svojo zalego in bivališče, in kako neprijetno delo je trnjeve ograje prikrajševati ali striči. Premožnejši posestniki si napravljajo plote okoli vrtov, pri svinjskih dvorih iz desek, lat, ali iz pletenih žic, kar pa stane veliko denarja in tudi ni taka naredba trpežna.

Da se vsem tem sitnobam izognemo, bi kazalo, da si zasadimo ob pašnikih, ob stezah, ob svinjskih dvorih in pri vrtih takozvane žive plote ali smrekove ograje iz teh le vzrokov: 1. Nam pridejo take ograje najceneje. 2. Ne škodujejo take ograje poleg stoječim rastlinam tako, kakor pa ograje iz trnja in gabra. 3. Prikrajšanje smrekovih ograj je res prijetno delo s takimi škarjami, ki so nalašč za to pripravljene in odpadki se lahko porabijo za steljo. 4. Iz smrekovih sadik zraste tako gosta ograja, da niti kura nemore skozi. 5. Ograja iz smrekovih sadik je trpežen plot in kinč posestva, ker je lepo temno zelena po leti in po zimi. 6. Ni se treba bati, da bi se nahajale v taki ograji gosence ali pa drugi škodljivci sadnega drevja in 7. je taka ograja priporočljiva, ker je živina ne objeda.

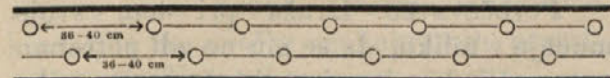
„Dragi stanovski tovariš!“ Morda bodeš vprašal, kje bi naj dobil toliko sadik, da bi svoje vrte, pašnike i. t. d. ogradil. Največja državna gozdna drevnica v Avstriji je v Ljubljani na

Krajnskem, kjer se pridelava vsako leto po več milijonov takih sadik, kakor tudi v Celji in Ptuji. Ponuja jih tudi c. kr. logarski mojster Rudolf Hacker v Kraljevem gradu (Königgrätz). Zahtevajte cenik, ki obsega jasna navodila. Treba se je pa za časa, torej po zimi priglasiti zanje, ker sadik skoraj vsako leto zmanjka in se kasnejšim naročilom dostikrat ne more več ustreči.

Kako daleč narazen in koliko let stare sadike naj sadimo? Najbolje storiš, da izkoplješ 40—46 cm široki jarek v ravni črti in kakih 20—25 cm globok. Ako je količkaj mogoče, naj se to izkoplje v zimskem času, dokler zemlja zmrzava. Zgornjo tratno zemljo na drobno razsekaj, ter jo spravi na dno jarka (jame). Sadi se po dve vrsti tako, da pride drevesce med dve sadiki v nasprotni vrsti.

V črti naj bodejo drevesca eno od drugega 36—40 cm narazen. Potemtakem pride 18—20 cm prostora med sadikami. Vrsti na obeh strani jarka pa naj bodeta kakih 10 cm od stene jarka oddaljeni.

Ta podoba nam to sajenje bolj priлично razkazuje. Sadi jih tako globoko v zemljo, kakor so bile poprej v sadnici, to se pozna, po rumeni barvi pri koreninah. Sadikam moramo varovati tanke, nežne korenine, ki se kaj rade posuše. Pri saditvi jih moramo imeti v zadosti veliki posodi, ki smo jo do polovice napolnili z ilovnato vodo, da so koreninice v mokrem. Pri saditvi se zemlja okoli drevesca trdno stlači. Ako jim dodaš dobro sprhnetega komposta, ti bodejo drevesca napravila vsled bujne rasti veliko veselja. Sadike naj bodo kaka 3—4 leta stare. Ako je zemlja pri saditvi suha, jo polij takoj, ko si drevesca posadil; ali to stori zvečer, ko je zemlja že hladna. Ravno tako ravnaj v prvem letu, ako nastopi suša. Konci debeljših korenin se gladko odrežejo, posebno one, ki so se potrgale pri izkopavanju; nikakor pa ne kaže debele in vejice prikrajšati, kakor pri sadnih drevesih. Da nam živina ne pohodi teh novo posajenih ograj, ne preostaja drugega, kakor da jih zavarujemo. Kazalo bi, da raztegnemo bodečo žico v kakih 4—5 črtah. Na obeh koncih vrste v kopljemo prav globoko močno soho iz hrastovega lesa, kjer se lahko žica napne; ali pomniti je treba, da moramo zgornjo žico najpoprej potegniti in pritrditi. Na vzmes pa nam služijo tudi dobro količi kakih 10 cm debeli, samo moramo jih pri zemlji obžgati in namazati z vročim katranom.

„Dragi tovariši!“ Ako si storil vse po omenjenem načinu, imaš v šestih letih lepo, gosto in dovolj močno ograjo, kateri obrežeš vršiče tako, kakor visoko in široko hočeš ograjo imeti. Žico pa lahko sedaj odstraniš in jo porabiš kje drugod pri napravi take ograje.

V Vičancih, na god vseh svetnikov 1909.

Prvo pretakanje novega vina.

(Izviren spis).

Kar se tiče časa prvega pretakanja vina, se drže še mnogi vinogradniki krčevito starih običajev brez ozira na

dejstvo, ali je tako ravnanje dobremu razvoju vina ugodno ali ne. Nekateri so še sploh zoper vsako pretakanje; drugi pa pretakajo vedno ob istem času, ne oziraje se na to, je li bilo v tem letu grozdje dobro dozorelo, snažno in sploh zdravo, kakor recimo na primer lani ali pa če je bilo po večini gnilo in deloma naspol zrelo, kakoršni slučaj imamo v mnogih krajih letos.

Kdor pa hoče umno kletariti, se ne sme ravnati po kakih šablonah, ampak mora za vsak slučaj posebej preudariti, je-li potrebno to ali ono delo izvršiti preje, ko je sicer splošno v navadi. Posebno mora biti v tem oziru pozoren tudi glede prvega pretakanja. S prvim pretakanjem po burnem vrenju dosežemo, da se loči vino kolikor mogoče od drož in da se novo vino prezrači. Pride pa novo vino z zrakom dovolj v dotiko, lažje popolnoma povre in vsled tega brž zori. Mošt iz zrelega, zdravega grozdja prične hitro vreti, ako ima primerno toploto.

Po burnem vrenju se začne mošt čistiti; drože, to so pomrle kvasne glivice in pa razne druge primesi, ki so prišle z grozdem v mošt, se namreč sedaj vsedejo na dno posode.

V drožah pa se nahajajo tudi snovi, ki lahko povzročajo v vinu razne bolezni, ako se začnejo razkrajati. Ako hočemo to preprečiti, je torej potrebno potrebnost, da vino, kakor hitro se začne čistiti, ločimo od drož, da ga pretočimo.

Šibko vino, to je tako, ki ima malo moči (alkohola) in kisline, se posebno rado pokvari. Pri tem se torej ne sme dolgo odlagati s prvim pretakanjem.

Če je tudi znabiti pri določenih okoliščinah pozno pretakanje tu in tam ugodno za razvoj vina, bode vendar za naše razmere več ali manj umestno, vino sploh hitro po burnem vrenju pretakati in čeravno je še le deloma čisto. Na ta način pridejo one kvasne glivice, ki še plavajo v vinu, v dotiko z zrakom, kar jih na novo oživi, oziroma ojači in tako, če je primerna toplota v kleti, prisili k zopetnemu delovanju, ki pa povzroči, da vino dobro povre in, kakor pravimo, brž zori.

Če že v ugodnih razmerah ne kaže predolgo čakati na pretok vina, je to tem manj umestno v slučaju, kakoršnega imamo letos, ko je bilo grozdje precej gnilo.

V vinu iz gnilega grozdja je veliko takih zelo malih rastlinskih bitij ali glivic, ki ga lahko skvarijo, ako so jim dani ugodni življenjski pogoji. Tu je takojšnje pretakanje po burnem vrenju posebno na mestu, da se čim preje izločijo vinu škodljive snovi, sicer bi začele slabo učinkovati.

Velik del teh snovij pa izločimo lahko tudi že, ako mošt sploh pretočimo, predno je začel vreti, ker se, kakor je znano, hitro po stiskanju precej te nesnage vsede, ki se še le pri vrenju zopet vzdigne. Tako ravnanje z moštom je posebno priporočljivo tedaj, kadar pride mnogo gnilega grozdja v stiskalnico.

Cim hladneje je za časa trgatve, tem pozneje začne mošt vreti in tem več se vsede na dno posode te nesnage, ki jo lahko odstranimo s pretakanjem pred

vrenjem. Ako pa je ob trgatvi jako toplo vreme, tedaj vre mošt takorekoč že na stiskalnici in se pred vrenjem nič ne sčisti. Ako hočemo v takem slučaju itak le odstraniti pred glavnim vrenjem vsaj deloma one snovi, ki bi mogoče vinu dale slab okus ali ga sploh skvarile, tedaj moramo vrenje preprečiti s tem, da nalijemo mošt v zažveplane sode. Pri žveplanju sodov se dela žveplena sokislina, ki omami kvasne glivice, da ne morejo povzročiti vrenja; posledica tega je, da se začne mošt čistiti. Sedaj pa ga moramo pretočiti tako, da se dobro prezrači, kar najlažje dosežemo, ako natakemo na pipo primeren iz bakrene pločevine narejen razpršilnik. Dobro zračenje mošta pospešuje njegovo vrenje. Še boljši uspeh bomo pa imeli, če mu še razventega prilijemo nekaj že v burnem vrenju se nahajajočega mošta ali ako se poslužimo samočistih kvasnic, ki jih s primernim navodilom dobimo pri državnih ali deželnih kmetijskih kemičnih preskuševališčih. Tako ravnanje z moštom pred vrenjem pa seveda ne spremeni zgoraj navedenega mnenja glede časa prvega pretakanja po glavnem vrenju. Torej bode kazalo tudi v tem slučaju pričeti s pretokom hitro po glavnem vrvežu.

Da se moramo posluževati pri pretakanju čiste, primerno pripravljene posode, je samo ob sebi umevno. Drugo vprašanje je pa, ali naj sode, v katere mislimo pretakati, zažveplamo ali ne; to je pač popolnoma odvisno od vina, ki prihaja tu v vpoštev.

Vino iz zdravega, čistega grozdja, ki je pravilno odvrelo in ne spreminja svoje barve, ne bomo pretakali v zažveplane, ampak v snažne, s čisto vodo splahnjene sode.

Ako pa imamo vino iz gnilega grozdja, ki rado spreminja barvo in se je celo bati, da bo dobilo slab okus, tedaj je vsekakor priporočljivo, da sode, predno v nje pretakamo, nekoliko zažveplamo. Žveplena sokislina prepreči namreč razvoj vinu škodljivih snovij.

Zveplo, ki prihaja v kletarstvu v vpoštev, naj bo čisto, brez vseh primeskov in je najbolj priporočljivo takojmenovano azbestno žveplo. Žveplo je tu vlito na nezgorljive azbestne trake tako na tanko, da popolnoma zgori, torej ne kaplja na dno in ne dela tam znane, nadležne žveplene žlindre, ki je dostikrat vzrok, da dobi vino okus in duh po gnilih jajcih ali žveplenem vodiku.

Azbestno žveplo, ki je primeroma po ceni in ki ga je okoli 300 komadov v enem kilogramu, prodaja tudi trdka Jurca v Ptuju. Zupanc.

Iz razprav osrednjega odbora c. kr. kmetijske družbe na Štajerskem.

Seja dne 9. novembra 1909. Začetek ob 10. uri predpoldne.

Navzoči so sledeči gospodje: prvi podpredsednik Henrik vitez pl. Plessing, zastopnik visoke vlade Henrik vitez pl. Hammer-Purgstall, 20 članov O. O. in glavni tajnik Juvan kot zapisnikar.

Ker je ekscelenca gospod prezident uradno zadržan in ne more otvoriti seje,

prevzame predsedstvo prvi podpredsednik Henrik vitez pl. Plessing, ki otvori sejo. Zapisnik 729. seje O. O. z dne 19. oktobra se razporeži na vpogled in nato se preide na dnevni red.

Izvršitev od 86. občnega zbora družbe sprejetih predlogov:

a) Predlog podružnice Št. Ilj v Slov. gor.: Visoki O. O. naj na merodajnem mestu izposluje, da se bo § 28. domovinske postave z dne 3. decembra 1863, drž. zak. št. 105, tako spremenil, da se v bodoče na noben način ne bo mogel zlorabiti. Poroča član O. O. gospod prof. Robič.

Poročevavec konstatira, da v resnici občine prebivanja na podlagi § 28. domovinske postave domovinske občine zelo otežujejo in da nastanejo med obema deloma večkrat spori, ki se navadno končujejo šele pri upravnem sodišču. Pritožba podružnice Št. Ilj v Slov. gor. je torej popolnoma upravičena. Ker pa ni nobenega upanja, da bi se navedena točka državne postave lahko spremenila, je boljše, da se v tej stvari sploh nič ne ukrene. Predlog se sprejme.

b) Predlog podružnice Mestinje—Sv. Peter: Kmetijska družba blagovoli članom, ki se pečajo z živinorejo, še to leto oskrbeti skupno prodajo živine na ta način, da si preskrbi dobave za velika mesta, zavode in vojaštvo.

Poročevavec član O. O. g. Klammer opozarja na težkoče, ki so v zvezi z izvršitvijo takega predloga, ki prekoračuje družbin delokrog in na tehnične težave pri izvršitvi tega predloga. Velika večina udov družbe je iz kmetijskih prebivavcev in posestnikov, ki živino le redko pitajo in zaradi tega je težko dobiti velike dobave. Za vnovčevanje živine pa se je pri zvezi gospodarskih zadrug osnoval oddelek, na katerega se podružnica lahko obrne. Zato predlaga, naj se podružnica opozori nanj in ji naznani, da se družbi zdi nemogoče izvršiti predlog na način, kakoršnega si podružnica želi.

Ta predlog se sprejme z dodatnim predlogom člana O. O. gosp. dr. Klusemanna, da naj podružnica stopi v zvezo z zadrugo za vnovčevanje kmetijskih pridelkov v Gradcu, ki namerava v najkrajšem času osnovati tudi oddelek za vnovčevanje živine.

Ekscelenca gospod načelnik Edmund grof Attems pride in prevzame predsedstvo.

Poročila in predlogi odseka za živinorejo in mlekarstvo.

Gospod c. kr. višji finančni svetnik Marko Matievič predloži podatke o določevanju žive teže na letošnji živinski razstavi o priliki graškega jesenskega sejma steh-tanih in zmerjenih goved. Poročevavec član O. O. gosp. ravnatelj Göhlert.

Poročevavec govori o podatkih merjenja 108 goved o priliki letošnje živinske razstave na graškem jesenskem sejmu po metodah Matieviča, Frischaufa in Grabla, ki govore v prilog Matievičevi metodi, ker se je ž njo brez korekture doseglo 67 zadetkov, 29 navadnih in 12 velikih pogreškov, s korekturo pa celih 108 zadetkov, po Frischaufovi metodi pa 55 zadetkov, 30 navadnih in 23 velikih

napak, po Grablovi metodi pa 39 zadetkov, 32 navadnih in 37 velikih napak. Z ozirom na te podatke predlaga živinorejski odsek, naj se sprejmejo sledeči predlogi:

1. Sporazumno s koroško kmetijsko družbo se naj vrše z gospodom višjim finančnim svetnikom Matievičem pogajanja zaradi nove izdaje zboljšanega merilnega traka.

2. Ko bo zboljšan merilni trak narejen, se naj od gospoda višjega finančnega svetnika predloženo navodilo o določevanju žive teže z merilnim trakom ž njegovim dovoljenjem izda v poljudni obliki.

3. Štajerska kmetijska družba prevzame 500 komadov zboljšanega Matievičevega merilnega traka za prodajo.

Glavni tajnik Juvan meni, da bi tudi z 200 komadi bila možna nova izdaja, dočim je član O. O. gospod dr. Klusemann za večje število. Gospod član O. O. predlaga, naj se prevzame 300 eksemplarjev in sicer 100 s škatljico in 200 brez nje, dočim priporoča član O. O. baron Ecker inseriranje. Clani se nazadnje zedinijo na 300 komadov in sprejmejo predlog živinorejskega odseka.

Predlog podružnice Pürgg: Osnutek nove postave o živinoreji na Štajerskem naj visoki deželni odbor, predno bo popolnoma dogotovljen, preda visokemu O. O. štajerske kmetijske družbe. Ta naj takoj pošlje tiskane izvode osnutka vsem podružnicam, da bodo lahko v teku določene dobe izrazile osrednjemu odboru svoje pomiselke in nasvete glede posameznih točk.

Predlog podružnice Admont: C. kr. kmetijska družba naj dela v interesu štajerskih živinorejcev na to, da se bo kmalu ustvarila nova postava o živinoreji.

Ker poročevavec član O. O. gospod pl. Dehne ni mogel priti k seji, prečita zapisnikar njegovo poročilo in predloge živinorejskega odseka. Ti predlogi so:

1. Visoki O. O. se prosi, naj že v prihodnji seji živinorejskega odseka predlaga sestavitev osnutka za spremenjeno postavo o živinoreji in zajedno zahteva, naj se ta osnutek kolikor je mogoče hitro sestavi.

2. Sedajni živinorejski odsek, ki se vsled predloga večine lahko vsak čas s kooptiranjem drugih oseb poveča, je poklican za to, da ustvari tak osnutek in ga, ko bo dovršen, predloži osrednjemu odboru, zaradi česar ni treba voliti velikega komiteja.

3. Živino rejski odsek si pridržuje pravico, da izvoli, če se mu zdi potrebno, poseben komite, v katerega bi se naj poklicali deželni veterinarji referent gospod Januschke, deželni potovalni učitelj za živinorejo gospod Jelovšek, gospod glavni tajnik Juvan, gospod deželni veterinarji nadzornik Raidel, gospod ravnatelj Schuppli in drugi člani tega odseka, ki stanujejo v bližini Gradca in ki bi bili v ta namen najbolj pripravi, razun tega še en zastopnik visokega deželnega odbora in društva za rejo sivcev.

Ta ožji komite bi naj živinorejskemu odseku po natančnih posvetovanjih predložil izdelan načrt, na podlagi katerega bi se odsek posvetoval in ga v končni obliki predložil osrednjemu odboru.

4. O. O. revidira ta osnutek in pošlje njegove prepise vsem podružnicam na deželo s prošnjo, naj osrednjemu odboru v določenem roku naznanijo spreminjavalne predloge, razne želje in nasvete. Osrednji odbor vrne potem osnutek z nasveti podružnic živinorejskemu odseku, ki se o njem še enkrat posvetuje z ozirom na nasvetovane spremembe in ga potem v končni obliki zopet predloži osrednjemu odboru.

5. Ko bo ta osnutek dobil končno obliko, naj se O. O. obrne na deželni odbor s prošnjo, naj kmalu predloži deželnemu zboru spremenjeno postavo za živinorejo in v ta namen lahko služi kot nekaka podlaga osnutku osrednjega odbora, ki bo temeljil na željah merodajnih krogov kmetijskega prebivavstva in ki bo v primer-nem razmerju z današnjimi razmerami.

6. V bodoči seji odseka za živinorejo in mlekarstvo se naj ta predmet postavi na dnevni red, naj se o njem razgovarja in naj se izvolita poročevavec in ožji odbor.

Poročevavec izraža pri tem svoje mnenje v toliko, da se mu ne zdi potrebno v ta ožji komite izvoliti še zastopnika društva za rejo sivcev, ker si visoki deželni odbor mnenje tega društva lahko dobi na drugačen način in zato stavi protipredlog. Podpredsednik vitez pl. Plessing omenja, da deželni odbor ne želi izvršenega osnutka postave v končni obliki, ampak samo, da se določijo trdna načela v tem smislu, ali se naj ohrani temelj sedanje postave za živinorejo in se naj samo domače pasme dalje vzrejajo ali pa se naj naša živinoreja pospešuje s pomočjo tujih pasem, nadalje kako stališče se naj prisodi zadružništvu in končno, kako stališče se naj zavzame v postavi proti modernim zahtevam glede ohranitve zdravja živine. Član O. O. gospod Czeicke želi v ožjem komiteju tudi zastopstvo društva za rejo vzhodnoštajerskih liscev, dočim meni član O. O. Januschke, da se naj želi deželnega odbora, da se v ta ožji komite pritegne tudi zastopnik društva za rejo sivcev, ugotovi. Član O. O. Zedlacher opišuje težkoče pri ustvaritvi sedanje postave za živinorejo in izraža bojazen, da bo nova postava za našo živinorejo mogoče še slabša, ko je dosedanja. Iz tega vzroka predlaga, naj se predloga podružnic Pürgg in Admont ne izvršita. Nato se glasuje in protipredlogi zapisnikarja in člana O. O. Zedlacherja se odklonijo, sprejmejo pa predlogi živinorejskega odseka z dodatnim predlogom člana O. O. Czeicke, naj se pritegne še zastopnik društva za rejo liscev.

Predlog podružnice Pürgg: Bikorejske in živinorejske zadruge se naj ne ustanavljajo na podlagi postave o zadružništvu, ampak kot društva na podlagi društvenega zakona. Sploh se naj vsako druženje kmetovavcev v skupne namene po možnosti olajša in naredi bolj preprosto. Poroča član O. O. gosp. Zettler.

Pismo predloženo poročilo poročevavca prečita zapisnikar z opazko, da je odsek predlog poročevavca, naj se omogoči ustanavljanje bikorejskih in živinorejskih zadrug na podlagi društvenega zakona, iz tega vzroka odklonil, ker so se take

zadruga, osnovane na podlagi združniškega zakona, že v vsej deželi udomačile in se ne zdi primerno, da bi se v tej stvari uvajale kake novotarije. O. O. je tudi tega mnenja in sklone se, da glede izvršitve predloga podružnice Pürgg, oziroma 86. občnega zbora ne bo ničesar ukrenil.

Predlog podružnice Bruck ob Muri: Visoki O. O. se prosi, naj dela na to, da se bo s praktičnimi navodili izobražalo potrebno kravarstvo osobe.

Dodatni predlog Bischofbergerja v Lonču: O. O. naj blagovoli pri visokem deželnem odboru izposlovati, da se bodo tudi na deželni poljedelski šoli izobražali kravarji, in

dodatni predlog Appl-Prugg: naj se pri skrbi za izučene kravarje upoštevajo tudi ženske.

Poročevavec član O. O. gospod dr. Klusemann priporoča predlog odseka, naj stopi O. O. s kakim praktičnim kravarjem glede pouka, oziroma izučavanja kravarjev na stroške vsakokratnih posestnikov. Predlog se sprejme.

Poročilo o mednarodnem semu'j za mleko in mlekarstvo izdelke v jeseni 1909. Izdelano od oddelka za določevanje cene pri švicarski kmetijski zvezi. Poroča član O. O. gospod dr. Erik Klusemann.

Poročevavec daje natančen pregled o razvoju cen mleka in mlekarstvih izdelkov v letu 1909 po poročilu švicarskega kmetijskega sekretarijata. Iz njega se lahko posnema, da cene za mlekarstvo izdelke venomer napredujejo. Poročevavec želi, da izide kratek posnetek tega poročila v družbinem glasilu.

Poročilo se vzame na znanje in sklone se ga priobčiti v družbinih glasilih.

Nato govori poročevavec o poročilu prvega štajerskega društva za kontrolo mleka v Radvanju za leto 1908—1909, ki se vzame na znanje.

Poročila in predlogi vinorejskega odseka

Izvršitev od 86. občnega zbora družbe sprejetih predlogov.

Predlog podružnice Št. Ilj v Slov. gor.: Visoki O. O. se prosi, naj na merodajnem mestu z vsem svojim vplivom dela na to, da postanejo klosterneuburške tehtnice obligatorične in da naj bode pri nakupovanju in prodaji vina dovoljena le raba cementiranih klosterneuburških tehtnic za mošt.

Poročevavec član O. O. gospod ravnatelj Zweifler navaja korake, ki jih je O. O. v tej stvari že opetovano storil, ki pa niso privedli do nobenega uspeha in škodo, ki jo kmeti vinorejci trpi, če prodaja mošt po raznih tehtnicah. Odpomoč pa je nujno potrebna in zato predlaga poročevavec, naj se sprejme sledeči predlog vinorejskega odseka:

O. O. naj v dobro podprti vlogi na c. kr. trgovinsko ministrstvo zopet zahteva, da se naj pri kupnih pogodbah pri vinskem in sadnem moštu, kjer se določi cena s pomočjo tehtnice, rabijo le take tehtnice, ki so uradno cementirane. Vsak prestop te določbe se naj strogo kaz-

nuje. Izvršitev te uredbe bi se naj ukrenila potem naredbe. Predlog se sprejme.

Predlog podružnice Videm: Ker v celem brežiškem okraju ni nobenih izšolanih viničarjev, a vinoreja tvori v tem okraju glavno panogo kmetijstva, se prosi O. O., naj stori primerne korake, da se bo v brežiškem okraju osnovala viničarska šola. Poročevavec član O. O. gospod Zweifler.

Z ozirom na velike stroške za tak zavod in na dejstvo, da imamo že dovoljno število takih šol in ker imajo vinogradniki in viničarji priliko, da se lahko udeležujejo tečajev v Mariboru in ker je vsled novo ustanovljenih podružnic v brežiškem okraju podana možnost, da se interesi lahko doma od potovalnih učiteljev poučijo o rezi in poletnem ravnanju s trsi, priporoča poročevavec sledeči predlog vinorejskega odseka, ki se naj sprejme:

O. O. ne pritruje sklepu in predlogu podružnice v Vidmu, ampak priporoča podružnici, naj tamošnje vinogradnike in viničarje opozori na tečaje o vinoreji in sadjereji, ki se vsako leto vršijo na sedaj obstoječih viničarskih šolah in na deželni sadje- in vinorejski šoli v Mariboru in na tamošnje viničarske tečaje; tudi naj prireja vsako leto na primernem mestu tečaje o cepljenju, rezi in poletnem obdelovanju trsov, ki jih vodijo deželni potovalni učitelji.

V tem oziru treba opozoriti na viničarsko šolo v Skaliču pri Konjicah, ki leži temu vinorejskemu okraju najbliže. Tudi je v brežiškem okraju nastavljen vinorejski inštruktor Jakob Malus, ki bi lahko vodil pouk. Predlog se sprejme.

Podružnica Žalec prosi za ustanovitev vzornega vinograda.

Poročevavec član O. O. gospod ravnatelj Zweifler priporoča, naj se sprejme sledeči predlog vinorejskega odseka:

O. O. naj podružnico v Žalcu nedomoma pozove, naj imenuje primerne lastnika, zemljišče, kjer bi se nasad lahko napravil in naj z vsemi temi podatki še pred koncem tega meseca prosi pri deželnem odboru za ustanovitev takega vzornega vinograda. Predlog se sprejme.

Predlogi vinorejskega odseka. Član O. O. Reitter utemeljuje zelo temeljito potrebo stališča proti nameravanemu zvišanju vinskega davka, posebno pa davka na vino v steklenicah in nameravanega obdačenja rudninskih vod, s katerim bi bila ravno štajerska dežela občutljivo zadeta in priporoča, naj se sprejmejo naslednji predlogi vinorejskega odseka:

1. Visoki O. O. se pozivlja, naj izrazi pri visoki vladi svoje najresnejše pomiselke proti nameravanemu obdačenju vina, vina v steklenicah in rudninskih vod in naj proti temu protestira;

2. druge enake kmetijske družbe v prizadetih deželah se naj o tem obvestijo in povabijo, da se tej akciji pridružijo;

3. štajerski deželni odbor se naj naprosi, naj poskrbi potrebno, da se bo ta za štajersko deželo škodljiva, naravnost pogubna doklada odpravila;

4. na sejo državnega vinorejskega društva, ki se bo vršila 10. novembra 1909 na Dunaju, se naj delegirata gospoda ravnatelja Stiegler in Zweifler in naj

se jima naroči, da naj odločno protestirata proti nameravanemu obdačenju.

Predlog je bil sprejet.

Nato naznani ravnatelj Zweifler osrednjemu odboru še celo vrsto želj vinorejskega odseka glede možnosti boljšega vnovčevanja vina in sprejme se predlog odseka, naj se te želje v primerni obliki sporoče zvezi gospodarskih zadrug na Štajerskem s prošnjo, naj jih na primeren način udeleži.

Poročilo o obravnavah v državnem železniškem svetu. Zastopnik kmetijske družbe v državnem železniškem svetu član O. O. gospod Jožef Sutter govori o posvetovanjih 9. julija in predlogih, ki jih je stavil na tej seji glede znižane vožnine za krmila in kmetijskih tarifnih nastavkov v novem tovarnem tarifu. Poročilo se vzame na znanje in poročevavcu se za njegovo uspešno zastopanje družbe izreče zahvala.

Dopis ekscelence poljedelskega ministra dr. Brafa za slovo se vzame na znanje in dopis sekijskega šefa viteza pl. Poppa, glede prevzema resorta trgovinskega ministra; ravno tako odloki visokega deželnega odbora okrajnim odborom glede stroške rabe postave o živinoreji. Okraja Sevnica in Rogatec sta se določila kot čista plemenska okraja za muricodolsko, oziroma muredolsko pasmo, okraj Vransko se je določil kot čisti plemenski okoliš za muredolsko pasmo z dodatkom, da se mora v braslovškem kraju poleg muredolske licencirati tudi algajska; okraju Mureck deželni odbor ni dovolil licencirati tudi bike iz pasme lisev. Vse to se je vzelo na znanje.

Nato se je na nasvet člana O. O. Reitterja vršila neprisiljena debata o pomanjkanju, v kateri sta gospoda načelnik in zastopnik vlade, dvorni svetnik Hammer-Purgstall podala razne informacije in pojasnila.

Ker ni bilo zoper zapisnik 729. seje O. O. z dne 19. oktobra 1909 nobenega ugovora, ga ekscelence gospod načelnik proglasi za odobrenega, določi prihodnjo sejo na dne 7. decembra in zaključi 730. sejo.

Gospodarske drobtine.

(Nabrane iz raznih gospodarskih in kmetijskih listov.)

Zimska jajca. Če hočeš od kokoši tudi po zimi jajec, jih imej na gorkem in skrbi za tečno pičo. Jajce ima mnogo redilnih snovi v sebi in je treba kokošim zagradel precej gradiva, da ti neso jajca. Čez poletje dobi kokoš mnogo prikladnega živeža zunaj na prostem, po zimi je pa treba, da vse to nadomestimo z dobro in prikladno pičo doma po kurnikih. Turšica ni dobra za nesne kokoši. Ž njo se kokoši debele. Izmed zrnja je posebno dober ječmen, ki se naj poklada popoldne. Zjutraj naj se poklada primerno gorka kuha iz krompirja, kateri se primeša deteljna rezanica, ki jo kaže prej popariti (najbolje že na predvečer) in pustiti v pokritih posodah nekaj časa stati, in pšenične otrobi ali pa lanene tropine. Ker potrebuje kokoš za tvorbo jajčne lupine mnogo apna, je prav, če se jajčne lupine zbirajo, stolčejo in med pičo pomešajo. Lahko se daje namesto tega tudi klajno apno.

ZADRUGA.

Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z o. p.
Gradec, Franzensplatz št. 2.

I.

Zadružno vnovčevanje živine in mleka.

Opozarjaje na oglase v zadnjih številkah našega lista, kjer govorimo o „oddelku za zadružno vnovčevanje živine in mleka“, ki se je pri naši zvezi ustanovil 1. novembra t. l., posnemamo iz poročila zvezinega tajnika gospoda Alfreda Wagnerja o njegovi udeležitvi pri zadružniškem poučnem tečaju v Darmstadtu, sledeče točke iz govora generalnega podnačelnika, zvezinega ravnatelja in deželnega ekonomijskega svetnika gosp. Johannsena v Hannoveru „o dnevnih vprašanjih na polju zadružnega vnovčevanja živine in mleka“, ki zadevajo ravno zadružno vnovčevanje živine in mleka:

A. Zadružno vnovčevanje živine.
 To vprašanje moramo označiti kot zelo težavno; dokaz za to so številni neuspehi na tem polju. Ker se mnogim obstoječim zadrugam ni posrečilo s klanjem doseči boljše vnovčevanje živine, so morale svoje delovanje ustaviti, ravno tako tudi na Pomorskem, kjer se je pri tem ravnalo strokovnjaško in s trgovsko izkušnjo.

Vzrok za to je bil pri pomorskih zadrugah ta, da niso imele tesne organizacije, posebno pa ne prisilne oddaje; razun tega prihaja še v vpoštev zelo neenakomerna kakovost blaga in različno ocenjevanje. Boljše je šla stvar v nemških kolonijah, kjer so se dosegli čista lepi uspehi, ki so bili doma v Nemčiji sami le zelo skromni. Posledica te nesreče s klavniškimi zadrugami je bila ta, da so se kmetijski zadružniki še potrdili v prepričanju, da je Nemčija za tako vrsto zadrug še premlada in da treba čakati, dokler se ne bo pri kmetovavcih pokazal jačji čut za zadružništvo in dokler se tudi ostale razmere ne bodo obrnile na boljše.

V mnogih slučajih so opozarjali na lepe uspehe klavniških zadrug na Danskem. Tam so dolga leta izvažali živo živino na Angleško; ko pa je Angleška uvoz žive živine prepovedala, je nastala potreba takojšnjega ustanavljanja klavnice na zadružni podlagi, ki so se zaradi osigurane oddaje na Angleškem jako dobro obnesle in dobile s tem trdno podlago. Živina se kolje in v velikih, osoljenih kosih izvažna na Angleško.

Če hoče torej Nemčija doseči zboljšanje vnovčevanja živine, se to ne more zgoditi s klanjem, ampak z vnovčevanjem žive živine, pri katerem pa si mora kmetovavec ohraniti vpliv na določevanje cene. V deželi močno razširjena in ceno določujoča prekupčija se lahko s tem omeji, da se kmetovavci tesno združijo z ustanovitvijo vnovčevalnic za živino in central, oziroma da imajo na sejmu močno zastopstvo.

Ustav te organizacije je zelo različen. Dočim so se na Hannoveranskem najprej osnovala krajevne zadrug in se je šele pozneje lahko mislilo na ustanovitev centrale, so na Bavarskem ustanovili najprej centralo in šele potem krajevne vnovčevalnice živine. Obe poti vedeta do smotra, a če hočemo doseči lepe uspehe, moramo imeti krajevne zadrug in centralo.

Za zadrug, ki se nameravajo ustanoviti in ki bi naj uspešno delovale, morajo biti po sedanjem položaju izpolnjeni sledeči pogoji:

1. Določiti se mora kolikor je mogoče obsežno okrožje in delokrog zadrug, ker je s tem omogočena večja dobava, oziroma popolna izraba vagonov.

2. Določiti se mora stroga prisilna oddaja, ker drugače ne gre. V Nemčiji so izkrajali imeli sicer razne pomiselke proti prisilni oddaji, ker pa se niso dali vstrašiti in so jo dosledno zahtevali, so se kmetovavci udali in danes imamo na Hannoveranskem le zadrug s strogo izvedeno in rabljeno prisilno oddajo. Hannover ima danes 83 zadrug za vnovčevanje živine, od katerih imajo najboljše prometa nad 1½ milijona.

Uspehi teh zadrug za vnovčevanje živine se kažejo posebno v vedno bolj ostrih napadih trgovcev. Tem napadom bi kmetovavci prav lahko podlegli, če bi ne bili prepričani, da dosežajo ravno v teh zadrugah najboljše vnovčevanje živine. Potrebno je pa, da vodi take zadrug spretno, strokovnjaško izobraženo načelstvo, posebno pa zanesljiv in spreten poslovodja.

Poslovanje zadružnih vnovčevalnic za živino je zelo preprosto. One dneve, ki jih zadruga določi, se živina dpošlje, vžgo se ji žigi, in uredi se po kakovosti, ker bi zaradi zelo različne kakovosti povprečno ocenjevanje ne bilo pravilno.

Ko je živina ocenjena, se odpošlje, kar je zadruga prej sama oskrbovala na ta način, da je poslala z živino kakega svojega funkcijonarja, danes se poslužuje v ta namen kakega komisijonarja ali centrale na kakšnem večjem trgu. Delovanje komisijonarja, ki pozna tržne in vse druge razmere zelo dobro, je za zadrugo zelo potrebno, a podraži vnovčevanje nekoliko, tako da se mora delati na to, da bodo zadrug delo komisijonarja, ki mora računati z velikimi dohodki, prevzele same v svoje roke, kar se je tu in tam že zgodilo z ustanovitvijo central.

Delovanje central za prodajo živine je, kar je popolnoma naravno, zelo težavno, ker je zaradi določevanja cene potreba postaviti primerno število živine na sejem. Da se dobe informacije o splošnem tržnem položaju v nemški državi, je potrebna državna centrala, in

to imajo nemške vnovčevalnice za živino v berlinski živinski centrali, ki jo je ustanovil Ring.

Na Hannoveranskem se je zadružno vnovčevanje živine posebno lepo razvilo, ker sodelujejo tam trije činitelji: 1. dobro šolani stari zadružniki, 2. ta dežela daje precej enakomerno živino po kakovosti; 3. za oddajo je zasigurano polje v renski provinci.

Vprašanje, ali se lahko vodijo zadružne vnovčevalnice za živino skupno z drugimi zadrugami in ali se naj vodijo, se mora zanikati, ker potrebujejo te zadrug svoj ustav zase in sicer razun večjega aparata (primerni prostori i. t. d.) še skozi in skozi sposobnega in zanesljivega poslovodja.

Za organizacijo zadružnega vnovčevanja živine so torej potrebne: a) lokalne zadrug, b) vnovčevalnice po sejmi in c) državna centrala.

Pri diskusiji, ki se je vršila po tem predavanju, je povzel naš tajnik Alfred Wagner besedo, da bi naznanil, da nameravamo sedaj na Štajerskem uvesti zadružno vnovčevanje živine in da imamo pri tem popolnoma prosto roko, ker so se doslej vršili le zadružni plemenski sejmi. Ker je gospod Johannsen povedal, da se je ta organizacija različno izvršila, in sicer na eni strani najprej z lokalnimi vnovčevalnicami in potem šele s centralizacijo, drugje zopet ravno narobe, je vprašal gospod tajnik Wagner, kateri način se zdi gospodu predavatelju, ki ima zaradi svojega poslovanja na Hannoveranskem v tej stvari pač mnogo skušnje, primernejši.

Gospod predavatelj je na to vprašanje odgovoril, da je Slezviško-Holštajnsko pokazalo, da gre ta stvar tudi brez centrale, ker ima v Hamburgu zanesljiv kraj za oddajo. V Hannoveru se je z zadružnimi vnovčevalnicami prekupčija skoro popolnoma onemogočila, ne da bi bila osnovana že kaka centrala. Na Bavarskem se je doseglo isto na ravno nasprotni način. Najlepše je seveda, če delajo lokalne zadrug in centrale roko v roki. Če pa to zaradi krajevnih razmer ni mogoče in potrebujejo lokalne zadrug daljši čas za svoj razvoj, potem je vprašanje, ali je za ustanovitev centrale ali osrednje vnovčevalnice dovolj sredstev ali ne. Če je dovolj sredstev, potem se taka centrala more in mora ustanoviti, brez ozira na to, ali bo imela mnogo ali malo posla, že zaradi tega, ker pospešuje razvoj lokalnih organizacij in ga navaja na pravo pot. Tako postopanje bo počasi in pri previdnem poslovanju zagotovo privedlo do uspehov.

Natančneje se gospod predavatelj ni mogel izraziti, ker mu razmere na Štajerskem niso natanko znane.

IV.

Poročila glede blagovnega prometa zveze.

1.

Nakup deteljnega semena.

Ker bo letos zveza zopet kupovala pristno štajersko seme rdeče detelje, če možno, naravnost od producentov, prosimo p. n. posestnike, posojilnice in podružnice, naj nam blagovolijo poslati naslove takih producentov ali pa lastno ponudbo z navedbo eventualne množine. Če je v kakem kraju zelo mnogo ljudi, ki pridelujejo seme rdeče detelje, je zveza drage volje pripravljena odposlati tje posebnega strokovnjaka, ki bi nakup vodil.

Pojasnila daje in na vsa tozadevna vprašanja odgovorja takoj zveza gospodarskih zadrug na Štajerskem v Gradcu, Franzensplatz 2.

2.

Razglas glede naročevanja travinega in deteljneg semena.

Zveza bo kakor lani tudi letos oskrbovala od visokega deželnega odbora ji poverjeno naročevanje travinega semena za vse štajerske kmetovavce za najnižje cene.

Da se došla naročila lahko hitro in zadovoljivo izvrše, opozarjamo svoje člane na sledeče:

Množina raznega semena se ravna po vrsti travnika ali deteljišča in po danih krajevnih in zemeljskih razmerah. Za dobro, gnojeno zemljo se potrebuje manj semena, ko za slabo zemljo, ki je tudi še slabo gnojena.

Splošno veljajo sledeča števila:

Potrebuje se:

Za 1 joho trajnega travnika	27 do 32 kg
„ 1 ha „ „	48 „ 56 „
„ 1 joho začasnega „	23 „ 26 „
„ 1 ha „ „	43 „ 46 „
„ 1 joho mešanega deteljišča	17 „ 19 „
„ 1 ha „ „	30 „ 32 „
„ 1 joho čistega „	12 kg
„ 1 ha „ „	20 „

Če hoče kdo naročiti mešanico travinega semena, si mora prej priti na jasno o tem, ali hoče imeti v krmi več trave ali več detelje; ako naj ima krma več trave, mora še določiti, ali naj bo travnik, ki ga misli posejati, trajni travnik za kakih 10 ali več let ali začasni travnik ki se črez par let zopet preorje.

Če pa naj ima krma več detelje ko trave in sicer približno osemdeset delov detelje in dvajset delov trave, potem mora naročiti mešanico iz deteljneg in travinega semena. Ta mešanica se zopet lahko določi na dobo 1—2 let, ali pa za 5 do 6 let.

Zveza pripominja, da se vse semenje kupuje na podlagi preiskave štajerskega

kmetijskokemičnega preskuševališča in postaje za kontrolo semena v Gradcu ali od c. kr. postaje za kontrolo semena na Dunaju, ki preiščeta, ali je seme čisto in kaljivo ter izdala o tem uradno potrdilo. Predno odda zveza semenje članom, ga da še enkrat preiskati od teh postaj.

Tudi za mešanice travinega semena, sestavljene po načelih profesorja dvornega svetnika dr. Weinzierla, se rabi le uradno preiskano semenje.

Posamezne mešanice semen se vrše strokovno in vestno, primerno različni zemlji in z vednim ozirom na to, ali so namenjene za trajne ali začasne travnike ali deteljišča in so, ker se vanje sprejema najdražje seme trav in detelje v pravih razmerjih, seveda nekoliko dražje ko one, ki se navadno prodajajo.

Naročila na travino in deteljno seme se nam morajo, kakor hitro je mogoče poslati, najpozneje pa do 30. januarja, ker bomo poznejša naročila lahko izvrševali le po razmerju zaloge in brez obveznosti za spremembo cen ali rok dobave.

Poročila morajo obsežati: natančno adresno, poštno in železniško postajo naročilca, rok dobave in napoved, ali se naj blago pošlje po pošti ali po železnici, kot tovarno ali brzo blago.

Pravilno naročilo bi se torej približno takole glasilo: „Naročam za februar kot brzo blago na postajo . . . . . sledeče semenje: mešanico za trajni travnik, težko ilovico, za pol orala; mešanico za začasni travnik, pesek, za četrt johe, travino in deteljno mešanico, enoletno za srednje težko zemljo, za četrt johe, enako mešanico za glinasto zemljo, šestletno, za četrt johe. Ime.

Datum. Bivališče. Pošta in železniška postaja.

Če je zvezi kaj nejasno in vpraša, se ji mora takoj odgovoriti, ker če se dobava zavleče zaradi tega, ker je odgovor izostal, ne more zveza za to prevzeti nobene odgovornosti.

Zvezi poslana naročila se lahko prekličijo ali spremene le tako dolgo, dokler se blago, ki je naročeno, ni odposlalo.

Naročila se naj, če le mogoče, vrše skupno s pomočjo zvezi pridruženih zadrug, posojilnic in podružnic c. kr. kmetijske družbe, ker se s skupnim naročanjem ne prihrani le visoka tovarnina, ampak se taka naročila tudi lažje in hitreje izvršujejo.

Zveza podaja interesentom drage volje podatke o napravi, izboljšavi in pomladitvi travnikov in odgovarja tudi sicer rada na vprašanja, ki spadajo v njen delokrog.

3.

Naročanje živinske soli.

Opozarjamo na dejstvo, da se bo tovarnina na živinsko in jedilno sol s 1. januarjem 1910 precej zvišala in zato priporočamo svojim članom, naj si pri nas naročijo živinsko sol kakor hitro je mogoče, da se bodo ta naročila lahko izvršila, še predno bo stopila nova tovarnina v veljavo.

Tudi priporočamo, naj se zbirajo naročila, če je le mogoče, do skupne višine 10.000 kg in naj se ostanek rajši vloži, ker so pri naročilih pod 10.000 kg stroški za približno 60% večji.

4.

Nakup sadjevca.

Zveza kmetijskih zadrug na Štajerskem namerava za svojo vzorno klet nakupiti večjo množino letošnjega in lanskega dobrega sadjevca brez dodane vode.

Dobava bi se vršila v partijah po potrebi vsled pravočasnega naročila v letih 1909 in 1910. Posodo za prevažanje bi dala zveza sama na razpolago.

Ponudbe se morajo kakor hitro je mogoče poslati zvezi kmetijskih zadrug na Štajerskem v Gradcu, Franzensplatz 2. Sočasno se morajo od vsake ponujene vrste poslati tri sedemdesetinske steklenice naravnost skladiščni upravi zveze kmetijskih zadrug na Štajerskem v Eggenbergu pri Gradcu in sicer poštne prosto.

Vsaka steklenica mora imeti list, na katerem je napisano ime ponujavca, vrste in letnik sadjevca. Vzorci za pokušanje brez teh listov se na noben način ne bodo vpoštevali.

5.

Deželna vzorna klet v Eggenbergu pri Gradcu zveze kmetijskih zadrug na Štajerskem.

pošilja zajamčeno pristna štajerska

bela in rdeča vina

raznih vrst in letnikov v posodah od 56 l naprej in v steklenicah po $\frac{7}{10}$ ali $\frac{3}{8}$ l, kakor tudi

sadjevec

domačega pridelka zvezine vzorne kleti za sadjevec v posodah od 56 l naprej.

Osebna naročila se lahko izvrše naravnost pri upravi deželne vzorne kleti v Eggenbergu pri Gradcu, Eckertstraße št. 335 (telefonska številka 1156) razun nedelj in praznikov vsak dan od 8. do 11. in od 1. do 6. ure.

Pismana naročila se naj pošljejo zvezi kmetijskih zadrug na Štajerskem, Gradec, Franzensplatz št. 2.

Poraba koruznice za krmo.

Posebne pozornosti vredna krma je zlasti v časih pomanjkanja koruznice, ki se sicer, ko se požanje, ali skuri, ali pa vdela v gnoj. Zelo primerna pa je za krmo, če se primerno pripravi. V ta namen nam služijo posebni stroji za drobljenje koruznice, ki njeno trdo skorjo popolnoma zdrobijo. Tako zdrobljeno koruznico živina zelo rada zavživa; v mešanici lahko deloma zamenja seno. Posebno v Ameriki so veliko redilno in hranilno vrednost koruznice že zgodaj spoznali in s krmljenjem koruznice do-

segli tako lepe uspehe, da so tudi tam vsled večkratnega pomanjkanja krme začeli posvečati tej vrsti krme večjo pozornost in staviti stroje za drobljenje koruznice. Ti stroji, ki se imenujejo „Shredder“ se izdelujejo v različni velikosti, kolikor dela se pač zahteva od njih, stabilni in prevozljivi in se dobe pri tvrdki Rudolf Sack, Dunaj II/8, Kronprinz Rudolfstraße 36.

Važno za čebelarje.

Pač marsikateri čebelar je bil že prisiljen svoje čebele pitati s kako drugo

pičo in ne z medom. To se zgodi ali iz špekulacije, ker se lahko strd marsikje zelo drago proda in piča za čebele ceno kupi, ali pa so kraji in leta, v katerih je ob času medu zelo slaba letina, slabo vreme in si čebele ne morejo nabrati toliko medu, kolikor ga za zimo rabijo. V obeh slučajih rabi umen čebelar pičo, ki pa jo mora navadno prej kuhati ali kako drugače narediti sprejemljivo za čebele. To delo pa je zelo nerodno in sitno in večkrat se tudi zgodi, da začne taka piča vreti, vsled česar čebele večkrat nele zbole, ampak naravnost poginejo. Vseh teh sitnosti in skrbi ni, če

se obrne čebelar do tvrdke B. Rajsigl v Solnogradu, ki izdeluje zelo dobro pičo, tekoči sladkor za čebele. Ta je narejen že popolnoma sprejemljiv in zavžiten, tako da se brez kake druge skrbi lahko čebelar kar daje in je zato poseben primeren za zimsko krmljenje čebel. Ta piča ni nič novega, ampak se od gospodov čebelarjev z velikim uspehom že dolga leta rabi in je že leta 1898. dobila na čebelarški razstavi v Solnogradu premijo. Ta tvrdka pošilja imenovani sladkor po 64 v za kilogram po povzetju iz Solnograda.

Tržna poročila.

Graško tržno poročilo.

Sejm skrmoin slamo od 29. novembra do 5. decembra 1909. Pripeljalo se je 40 vozov s 403 meterskimi stoti sena in 38 vozov s 356 meterskimi stoti slame, in je bil slabše obiskan ko pretečeni teden. Cene so bile naslednje: Seno, kisto od K 8.— do K 12.—, sladko od K 8.— do K 12.50; ržena slama od K 5.20 do K 8.—; pšenična slama od K 5.— do K 7.80, ječmena slama od K —.— do K —.—; ovsena slama od K —.— do K —.—; ježna slama od K —.— do K —.—.

Sejm z rogato živino dne 9. decembra 1909. Prignalo se je 368 volov, 168 bikov, 360 krav, 74 živih telet, pripeljalo se je — mrtvih telet, — svinj, — drobnic in — konj.

Izvoz na Nižje Avstrijsko: 12 volov, 22 bikov, 10 krav, — telet; na Gornje Štajersko: 70 volov, 3 bike, 27 krav, — telet; Predarlberško: 30 volov, 15 bikov, 25 krav, — telet; v Nemčijo: 20 volov, — bikov, — krav, — telet; Moravsko: 16 volov, — bikov, — krav, — telet; Solnograd: — volov, — bikov, — krav, — telet; na Češko: — volov, — bikov, 14 krav, — telet; v Trst: — volov, — bikov, 23 krav, — telet; v Švico: 50 volov, 20 bikov, — krav, — telet.

Cena je bila za 100 kilogramov žive teže: klavni voli, tolsti od K 76.— do K 86.— (izjemoma K 94.—), poltolsti od K 66.— do K 74.—, suhi od K 58.— do K 64.—; voli za pitanje od K 60.— do K 66.—; klavne krave, tolste od K 56.— do K 64.—, poltolste od K 46.— do K 54.—, suhe od K 28.— do K 40.—; biki od K 56.— do K 72.—; dojne krave do 4. teleta od K 60.— do K 70.—, čez 4. tele od K 48.— do K 58.—; breje od K 50.— do K 60.—; mlada živina od K 60.— do K 74.—. Za 1 kilogram mrtve teže: telet do K —.— do —.—; svinje od K —.— do K —.—; pitanske svinje od K —.— do K —.—.

Sejmklavne živine dne 10. decembra 1909. Zaklana živina: 393 telet, 2197 svinj, 4 komadov drobnice.

Cena klavne živine za 1 kilogram: teleta od K 1.30 do K 1.36; teleta Ia (izjemna cena) od K 1.38 do K 1.44; nemške mesne svinje od K —.— do K —.—; nemške pitanske svinje od K 1.36 do K 1.40; ogrske pitanske svinje Ia od K 1.44 do K 1.50; ogrske pitanske svinje IIa od K 1.34 do K 1.40; mesne svinje od K 1.32 do K 1.46, bosnjaške pitanske svinje, debele, od K 1.24 do K 1.36; bosnjaške pitanske svinje, suhe od K 1.24 do K 1.36; ovce od K —.76 do K —.80; kozlički in jagnjeta od K —.— do K —.—. Prodaja je bila neenaka. Cena telet se je zvišala.

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, označeni z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letne in živinske sejme.

Dne 22. decembra na Ptuj (sejem s ščetinarji); v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje; v Mariboru*.

Dne 23. decembra v Gradcu (sejem z mlado živino); na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); v Gradcu*.

Dne 27. decembra v Brežicah (svinjski sejem); v Vitanju**, okr. Konjice; v Lipnici**.

Dne 28. decembra v Ormožu (svinjski sejem); v Stradnu, okr. Cmurek; v Spielfeldu*, okr. Lipnica.

Dne 29. decembra na Ptuj (sejem s ščetinarji); v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje.

Dne 30. decembra v Gradcu*; v Gradcu (sejem z mlado živino).

Dne 3. januarja pri Sv. Juriju ob juž. žel., okr. Celje; v Ormožu*; v Celju*; v Brežicah (svinjski sejem).

Dne 4. januarja v Ormožu (svinjski sejem); v Radgoni*.

Dne 5. januarja v Konjicah*; na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); na Ptuj (sejem s konji, govedom in ščetinarji); v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje; v Lučah (sejem z drobnico), okr. Arvež; v Gradcu (sejem z rogatino in konji).

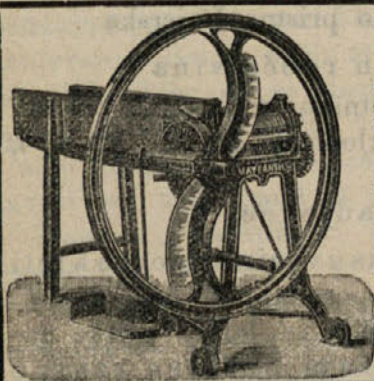
Dne 7. januarja na Spodnji Polskavi (svinjski sejem), okr. Slovenja Bistrica; v Gradcu (sejem z mlado živino).

Dne 8. januarja v Brežicah (svinjski sejem).

Cena deželnih pridelkov iz Štajerskega, Avstrije in Ogrske.

Mesto	Kil	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Koruz		Proso	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje ...	50	13	50	11	—	11	—	9	—	8	—	10	50
Ormož ...	50	13	—	9	—	9	—	9	50	8	—	8	50
Gradec ...	50	16	25	10	88	9	50	10	—	9	38	11	60
Ljubno ...	50	15	25	10	40	9	25	9	30	9	25	—	—
Maribor ...	50	13	—	9	25	9	—	9	—	9	—	8	50
Ptuj ...	50	13	50	9	50	9	50	9	—	8	—	8	—
Inomost ...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Celovec ...	50	13	50	10	25	—	—	8	80	8	68	—	—
Ljubljana ...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pešt ...	50	12	40	10	09	—	—	8	75	—	—	—	—
Solnograd ...	50	13	15	9	35	—	—	8	40	9	90	—	—
Dunaj ...	50	14	65	10	10	8	33	8	45	9	55	—	—
Line ...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	83

Mesto	Kil	Ajda		Bob		Seno sladko		Seno kisto		Ržena slama		Ježna slama	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje ...	50	10	—	10	—	4	50	3	50	3	50	2	80
Ormož ...	50	7	—	16	—	6	—	5	—	4	—	3	80
Gradec ...	50	11	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ljubno ...	50	—	—	15	—	7	—	6	—	5	—	3	50
Maribor ...	50	7	50	13	—	6	—	—	—	3	10	3	—
Ptuj ...	50	7	—	13	—	6	70	5	80	4	00	3	40

Stroje za pripravljanje krme
slamoreznice, stroje rezanje repe, pripravljanje zdroba, parjenje krme, kotljske peči, sesalke za gnojnice
izdelujejo in pošiljajo v najnovejših in izbornih konstrukcijah 418—6
Ph. Mayfarth & Co.
tvornice kmetijskih strojev, ilvarne železa in parna kladiva
DUNAJ II., Taborstrasse 71.
Zahtevajte obširne kataloge, ki se pošiljajo zastonj in poštino pro-to. — Zastopnike in preprodajalce si želimo.

Gospodje naročevalci

se uljudno naprosijo, da se pri naročevanju blaga sklicujejo na naš list.

Gospodinja

se išče za deželno kmetijsko šolo v Št. Jurju ob južni žel. Naloga iste je za zavod kuhati ter perilo i. t. d. oskrbovati. Plača po dogovoru. Ponudbe se naj pošiljajo najkasneje do 20. t. m. ravnateljstvu. Vstop najkasneje do konca t. m.

Ravnateljstvo dež. kmetijske šole
v Št. Jurju ob juž. žel. 474—1

Prva štajerska trsničarska zadruga
(pošta Juršinci pri Ptuj)
ima na prodaj

cepljene trte najboljše kakovosti
in sicer vse priporočljive vrste na običajnih podlagah kakor tudi na različnih križankah.
Letos so znižane cene.
Ceniki so brezplačno na razpologo. 430—4

Oznanila v „Gospodarskem Glasniku“ dosežejo pri veliki izdaji največjo razširjatev.

Za jesensko gnojenje

travnikov, njiv, deteljišč se poleg Tomaževe žindre, superfosfata in kostne moke neobhodno rabi dodatek

kajnita ali 40% kalijeve soli.

Samo tam, kjer se poleg fosforjeve kisline in dušika daje tudi kalij, je mogoče računati na popolen pridelek.

Kalijeva gnojila (kajnit, 40% kalijevo sol) pošiljajo in prodajajo vse kmetijske podružnice in njih zveze pod pogoji kalijevega sindikata.

Pojasnila in knjižico o porabi vseh gnojil razpošilja brezplačno

kmetijska posredovalnica kalijevega sindikata v Gradcu, Raubergasse št. 11.
286—12

Ure na obroke

dobi vsakdo.

Štv. 72. prava 14 karatna zlata Plaqué ura za gospode ali dame, fino gravirano kolesje na kamenih, K 20.— Ista z dvojnimi pokrovcem K 25.—

Štv. 73. Prava srebrna ura za gospode ali dame, s tremi zelo močnimi srebrnimi pokrovcem, obilno gravirana, s sliko konja, jelena, leva ali pokrajine, dobro kolesje, točno regulirana K 30.—

Štv. 74. Zadnja novost: Srebrna osemndnevna remonterka za gospode, ki teče enkrat navita neprenehoma 8 dni, na rubinih vidno zunaj K 35.—

Štv. 75. Prekrasna tula remonterka za gospode ali dame s 3 pokrovcem in pozlačeno krono, zanesljivo kolesje K 18.—

Štv. 76. Niklasta remonterka za dečke, odprta, moderna in lepo gravirana K 8.—

Cene se razumejo na obroke po 2 K mesečno; pri naročilu pa se mora polovica zneska poslati naprej ali pa plačati po povzetju.

Wiener Uhrenhaus Heinrich Weiss
Dunaj XIV, 1/L. G. 259—24

2 kroni mesečno.

70.000 dobro dozorelih

Portalis in Saloni ključic ima za prodati **Jakob Drogenig, posestnik v Št. Jurju ob juž. žel.**
Cena za tisoč 6 K. 287—2